

יציאות השבת פרק ראשון שבת

עין משפט
נר מצוה

(א) י"ג רבא (ב) ונתקן לג: כ"ה טו: תענית כ"א:
 (ג) מהסדרי: ז' מגילה כ"ג:
 (ד) פסחים כ"ג ע"ג, (ה) זמון
 חמת זין שהא ספר חזק
 למוט אכן שיתחלה לא ולא
 מעלה ולא מוריד טובו והיה
 שיתחלה זין שליה והיה
 המג"א ס' קנו ע"ג, (ג)
 (ו) מוספתא ברכות פ"ב (קמ"ג)
 ק"ג פ"ו מד: זכחס קב:
 קדושין (ג), (ד) מס ד"ב פ"י
 ע"ש וז"ע, (ה) בבבס כ"ו:
 ע"ש, (ו) ט"ז מרי"ג, (ז) ונ"י
 ברכות מ: כ"ז (ח) נ"ב דף
 כ"ע"ב,

תורה אור השלם

1 לכן בה אעשה לך
 ישראלי עקב כי זאת
 אעשה לך הבן לקראת
 אלהיך ישראל:

עמוד ד רב
 2 מסיר אנו משום תורה
 גם תפלתו תועבה:

משלי כ ט
 3 ויהי מקורן יושב משה
 לעשף את הקים ויעמד
 הקים על משה מן הבקר עד
 הערב: שמות י"ג
 4 ויקרא אלהים לאור יום
 ולחשך קרא לילה ויהי
 ערב ויהי בקר יום אחד:
 5 אי לך ארץ שמלך נער
 ושרך בבקר איבלה:
 אשרך ארץ שמלך בן
 חורים ושרך בעת יאכל
 בגבורה ולא בשתי:
 קהלת י ט"ו:

גלוין הש"ס

גמ' לביש ומתבשר: עי
 כבוד ל ע"ב: תוס' ד"ה
 מייחודה וכו' ולי"ה וטעמי
 קושיא וביאור וכו' וטעמי
 זו פסחים ע"ג ע"א
 וכומו שכתב המהרש"א ע"ג
 ובכמות זה ע"א מדי'ה
 הם חיה ולפסד ומזכוס ו
 ע"א מדי'ה ללמא וברמב"ן
 ע"ד ד"ב מתלמדות דיה
 פועד כי אלא אמר רבינו:
 ד"ה דין אמת וכו' לאפוקי
 דין מרובה: עי מגילה ט"ו
 ע"ב מדי'ה דין וכו' ט'
 ע"ב:

לעוי רש"י

קאלצוס' [קאלצושי].
 אר"ב בעל קל.
 מצ"י"ר [מצי"י].
 לשלכ אצבעות.
 קנליני"ש [קנליניב"ש].
 שם פורט.

מוסף רש"י

חיי שעה: עולם הזה (תורת
 א). ובררה על (תורה)
 שפוקין צננוס ממכה
 והנהיג (קהלת י"ז). מאכל
 לודים: לודים אפסטיס
 עננותן מן אלה שפוקין
 עננותן כל הללה ויעסי
 שחיות שעה לחסונה ואוכלן
 צנונים (פסחים יב). מאכל
 יורשים: לאו
 עננותו אלה האולי ולא
 עמלו (שם). לבית
 המרחץ: בית שפשו למנוח
 נז' וז' חסין מן זה לפנים
 מזה, פנימי לחמיה, חיון
 שעומדים עם מנוסין, צניתי
 שפוטין עם צננותן (וש"ס)
 ב"ב י"ח.

לא שכיחא שכרות. אין דרך להשתכר מצע"י לפיכך גומר ותפלל אצל
 צליה עשוי להשתכר בקטנות: כהן לקראת אלוקי. התעלה
 לפניו: רמי פוזמקי. נותן אנפילאות חסודים צרגליו ובלע"ז
 קאלצוס: שדי גלימא. משליך אדרתו מעליו שלא יראה כחשוב:
 ופכר ידיו. חובק ידיו בצלצעותיו
 מרז"ר בע"ז: כולם המנעמן מאחימת
 רבו: חיי עולם. תורה. תפלה
 לורך חיי שעה היא לרפואה לשלום
 ולמונות: נגה. אחר: מסרסב
 ממנה לעמוד: דינין ממעטפין
 צנולין כשפותחין צדין מאחימת
 שכניה ושלא יפנו ראשן לכאן ולכאן
 ומהא דעמן מיושבת עליהם: עסקי
 ואסו. צדין אחר וככר מעוטפים הן
 וכנגמר אותו דין צא לפנייה דין
 אחר סמוך למנחה הויא התחלתן
 משפחתו בעלי הדין צנונותו דהלא
 ליכא למימר משיתעטפו: עמודי.
 שעליית בית המדרש נשען עליהם:
 חליש צנייהו. מנטערינן שלש עסקו
 אותו היום צנורה: מנא להו חייא
 צר רב. שגדול שכר הדיינים ולא
 ינטערו. ול"נ דלין זה [משמעות] לשון
 צנייהו אלא לשון חלש דעמייהו ולשון
 חלש צנייהו לשון תענית הוא"י שלא
 סעדו כל היום. מנא להו חייא צר רב
 שאין רכיכין לישז לידון כל היום
 אלא מנתקם ליום ומנא שאמר מן הבקר
 עד הערב מדרש הוא שחשוב הדבר
 כמעשה צראשית שנאמר צו ערב
 וצוקר: שמלך. דיין שהדין קרוי
 מלך שנאמר מלך במשפט ועימד לך
 (משלי כט): לודים. אומה שקורין
 קנליני"ש ואוכלי אדם כל היום רעצנתין:
 מאכל יורשים. יורשי הון רב שלש
 טרחה צו ואין עסקים ודואגין לשוט
 אחרי מוונות ולעסקו צמללכה:
 כורק אכן לחמס. קשה לגוף. ולי
 נראה לא קשה ולא יפה: מרחלאות
 שלהן ג' חדרים היו לו פנימי להזיע
 ולהסתפק אמנעי שיווד לתוכו מן
 המרחץ ולבזש חלוקן יוולא לחיון
 וגומר צנישתו ומנא שעה מייגעת
 המרחץ: עומדים ערומים. פנימי:
 מקרא. ק"ש: ערומים ולצושים.
 אמנעי שיוולא צו ערום ומנהר לכסות
 את עצמו יוולא לחיון: וחולץ ספילין.
 מנאשו ואין צ"ל שאס אוחון צידו
 צמק שלהן שאינו מניח. והא דתני
 ואין צ"ל כי ארידי דבעי למיתני
 מניעתא ואינו מניח ואינו חולץ
 שאמנעי לא כמרחץ גמור הוא ומקלט
 תורת מרחץ עליו הלכך היו צראשו
 אין צריך לחלוץ היה אומון אסור
 להניחן שם צראשו אלא יולא לחיון
 ומניחן: אש על פי שאין צו לואה.
 שפיתיה שש: צנדיים. שלא רמך
 צו חס מעולם אלא שהומינו לכך:
 שאני

התם לא שכיחא שכרות הכא שכיחא שכרות
 א"נ במנחה כיון דקביעא לה זימנא מירתת
 ולא אתי למפשע ערבית כיון דכולא ליליא
 זמן ערבית לא מירתת ואתי למפשע מתקריף
 לה רב ששת מירוחתא למיסר המייניה ועוד
 ליקו הכי וליצלי *משום שנה' יהוון לקראת
 אלהיך ישראל רבא בר רב הונא דרמי פוזמקי
 ומצלי אמר הוון לקראת וגו' רבא גלימיה
 יופכר ידיה ומצלי אמר כעברא קמיה מריה
 אמר רב אשי חזינא ליה לרב כהנא כי איכא
 צערא בעלמא שדי גלימיה ופכר ידיה ומצלי
 אמר כעברא קמו מריה כי איכא שלמא
 *לביש ומתכסי *ומתעמף ומצלי אמר הוון
 לקראת אלהיך ישראל רבא חזייה לרב המנונא
 דקא מאריך בצלותיה אמר *מניחין חיי עולם
 ועוסקים בחיי שעה והוא סבר זמן תפלה
 לחוד וזמן תורה לחוד ר' ירמיה הוה יתיב
 קמיה דר' זירא והוון עסקי בשמעתא נגה
 לצלויה והוה קא מסרסב ר' ירמיה קרי עליה
 ר' זירא *מסיר אזנו משמוע תורה גם תפלתו
 תועבה מאימתי התחלת דין רב ירמיה ורבי
 יונה חד אמר משיתעטפו הדיינין וחד אמר משיתחוו בעלי דינים ולא פליגי
 הא דעסקי ואתו בדינא הא דלא עסקי ואתו בדינא רב אמי ורב אסי הוון יתיב
 וגרסי ביני עמודי וכל שעתא ושעתא הוון טפחי אעיברא דדשא ואמרי אי איכא
 דאית ליה דינא ליעול וליתי רב חסדא ורבה בר רב הונא הוון יתבי בדינא כולי
 יומא הוה קא חליש לבייהו תנא להו רב חייא בר רב מדפתי *ויעמוד העם על
 משה מן הבקר עד הערב וכי תעלה על דעתך שמשעה יושב ודן כל היום
 כולו תורתו מתי נעשית אלא לומר לך *כל דיין שדן דין אמת לאמיתו אפילו
 שעה אחת מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקדוש ברוך הוא במעשה
 בראשית כתיב הכא ויעמד העם על משה מן הבקר עד הערב וכתיב התם
 *ויהי ערב ויהי בקר יום אחד ועד מתי יושבין בדן אמר רב ששת עד זמן
 סעודה אמר רב חמא מאי קרא דכתיב *אי לך ארץ שמלכך נער ושרך בבקר
 יאכלו אשרך ארץ שמלכך בן חורים ושרך בעת יאכלו בגבורה ולא בשתי
 בגבורה של תורה ולא בשתייה של יין *תנו רבנן שעה ראשונה מאכל לודים
 שניה מאכל לסטים שלישית מאכל יורשין רביעית מאכל פועלים חמישית
 מאכל כל אדם איני והאמר רב פפא רביעית זמן סעודה לכל אדם אלא
 *כוורק *אבן לחמת אמר אביי *לא אמרון אלא דלא טעים מידי בצפרא אבל
 טעים מידי בצפרא לית לן בה אמר רב אדא בר אהבה מתפלל אדם תפלתו
 בבית המרחץ מיתבי *הנכנס לבית המרחץ מקום שב"א עומדין לבושין
 יש שם מקרא ותפלה ואין צריך לומר שאילת שלום ומניח תפילין
 ואין צריך לומר שאינו חולץ מקום שבני אדם עומדים ולבושין יש
 שם שאילת שלום ואין שם מקרא ותפלה ואינו חולץ תפילין ואינו מניח
 לבתחלה מקום שבני אדם עומדין ערומים אין שם שאילת שלום ואין
 צריך לומר מקרא ותפלה וחולץ תפילין ואין צריך לומר שאינו מניח כי
 קאמר רב אדא בר אהבה במרחץ שאין בו אדם *והא אמר רבי יוסי בר
 חנינא *מרחץ שאמרו אע"פ שאין בו אדם בית הכסא שאמרו אע"פ שאין
 בו צואה אלא כי קאמר רב אדא *בחדתו והא מבעיא בעא ליה רבינא *הומוני
 או אין זימון ולא איפשטא ליה לאו הוא הדין למרחץ לא דילמא
 שאני

מדיחותא המייניה

ועוד ליקו הכי
 וליצלי ומשני משום שנאמר הבון
 *קראת אלהיך ישראל. *ולא חייש
 לשנויי קושיא קמייחא מכלן *לשריך
 לאזור חלזין כשמתפלל *ובמחזור ויטרי
 לנו פראש את הערוה ודוקא לכן שלא
 היה להם מנכסים לכך היו לריכסי
 לאזור צענת תפלה אצל לדין שיש
 לנו אצנט של מנכסים אין לנו לריכין
 לאזור: *רמי פוזמקי. מכלן יש
 להוכיח שאין להתפלל ימף אלא צנו'
 בלא ציוי: *אי איכא דאית ליה
 דינא ציעור. משמע דעדיף דין מלמלו
 מורה וזה דלמרי' צפ' צמל דמ"ק
 (ק"ד פ"ג) גבי ההוא דטרקיה יצורא
 ושכיב עיילוהו למערמא דחסידי ולא
 קבלוהו למערמא דדייני וקבלוהו
 התם דיינין שאינן מומיין שפעמיס
 נותין אחר השומדי: דין אמת
 צמיתו. זלפוקי *דין מרומה"ן:
 שאני

מוסף תוספות

א. שבעינן דאפילו מי
 שרובש מנכסי שאין לבו
 רואה את הערוה. סי'
 ה"ן. ונ"י מהב"ל והוא
 דלא ממחזר ויטרי שצנוד
 חס"ן. ו. אסור להתפלל
 בלא תורה משום הכון.
 סי' ה"ן. ג. ומידי צנוד
 לאור משום הכון לקראת
 אלהיך ישראל. מוס'
 חס"ש. ד. טפי לדון. מוס'
 חס"ש. ה. אלמא עדיפי
 חסדי מייני. י. מוס'
 חס"ש. ו. אבל דין מומחה
 עדיף טפי מתלמוד תורה.
 מוס' חס"ש. ז. נראה
 בדמיון הכי נקט מוס.
 מוס' מגילה טו.
 ח. כדאמרינן בשבועות
 מנין לדין שיריע בדן
 שהוא מרומה ועדים
 מעידים עליו שלא יאמר
 אחתנו ויהא קולר תלוי
 בצואר עדים תלמוד לומו
 מדבר שקר תרחק. מוס'
 חס"ש.

רבינו חננאל

ומאימתי התחלת דין, אי
 הוון עסקי בדינא אחרית
 משפתחו בעלי הדין
 שצנדותן, ואי לא
 משיתעטפו הדיינין, עד מתי
 יושבין בדין עד זמן סעודה.
 ואסיקנא ארבע זמן סעודה
 לכל הויא. כל דיין שדן דין
 אמת לאמרו עליו שעה
 אחת מעלה עליו הכתוב
 כאילו מייע במעשה
 בראשית כתיב ויהי ערב
 ויהי בקר, והכא כתיב
 וימנוד העם על משה מן
 הבקר עד הערב. פיסקא
 עד שיתפלל אריב"ל כיון
 שהגיע זמן תפלת המנחה

אסור לאדם שיטעום קודם שיתפלל תפלת המנחה. אין הלכה כי הא דריב"ל, וכבר פירשנוה בברכות בפרק תפלת השחר. אמר רב אשי חזינא ליה לרב כהנא דכי איכא צערא [בעלמא], שדי גלימיה וכוסי וכוסי יריה ומינח כרביה כעברא לקמיה מריה ומצלי. וכו' איכא שלמא, לביש ומכסי ומעטף ומצלי, אמר הוון לקראת אלהיך ישראל. וכן ראו לעשות. אמר רב אדא בר אהבה מתפלל אדם במרחץ. ואחריכא עיליה מיהא, והכנס למרחץ מקום שכיב אדם עומדים לבושין, יש שם מקרא קריית שמע ותפלה, ואין צריך לומר שאילת שלום ומניח שם תפילין, ואין צ"ל שאינו חולץ. מקום שבני אדם עומדים ערומים ולבושין, יש שם שאילת שלום ואין שם קריית שמע ולא תפלה ולא תפילין, ואם היה לבוש ארון [אניו] לחיצן, מקום שבני אדם כולין ערומין, אין שם שאילת שלום, ואין צ"ל ק"ש ותפלה וחולץ תפילין. אחד מרחץ ואחד בית הכסא. ושנויין כי קאמר רב אדא במרחץ חדש ואשמעינן הדומנה במרחץ לאו מילתא היא אבל הדומנה בבית הכסא לא איפשטא ונקטינן לה לאיסורא.